

Patxi Irurzun

Ultzamako liburuzaina

“Historia liburuetan agertzen ez diren haiei ahotsa ematen saiatzen naiz nire eleberrietan”

Patxi Irurzunek idazten du, normalean, Zer Irakurri sail hau. Honetan, ordea, erredakzioari egokitu zaigu, Ultzamako liburuzaina bera baita sailaren protagonista. Diez mil heridas eleberrri historikoa argitaratu berri du, apirilean, Patxi. Hala ere, abenturazko nobela dela esatean nahiago du berak. XV eta XVI. mendeetan kokatzen da eta umore ukitu nagusi baten bidez, historian benetan esistitutako pertsonaien eta idazleak asmatutakoen joan-etorriak kontatzen dizkigu.

Eleberrri historikotzat jotzen dute, baina zerk du pisu gehiago, eleberrriak ala historiak? Hau da, fikzioak edo gertaera historikoen, benetan gertatutakoak?

Nik nahiago dut abenturazko eleberritzat jotzea. Baina, bai, XV. eta XVI. Mendeetan kokatzen da eta alde hortatik eleberrri historikoa dela esan daiteke. Hala ere, nobela da, fikzioa, nahiz eta bertan agertzen diren pertsonaia asko benetan garai hartan bizi izan ziren. Vianako printzea, adibidez, edo Santxikorrota bidelapurra. Nik asmatutako esklaboak eta pikaroak ere agertzen dira, garai hartan badakigu bazeudela. Nik beti esaten dut historia liburuetan agertzen ez diren haiei ahotsa ematen saiatzen naizela nire eleberrietan. Baina argi utzi nahi dut ni ez naizela historialaria, idazlea baizik, eta nire asmoa jendea ongi pasatzea eta jakinmina piztea da. Historiari buruz, letra handiz, jakin nahi duenak beste liburu batzuen bila joan behar du.

Pertsonaia ugari agertzen da, kontaguztu haiei buruzko zerbait, has gaitzen Pedro Guinearekin, nor da?

Pedro Guinea aspaldiko laguna

du (barreak). Diez mil heridas idazten hasi nintzenean, batez ere, Nafarroako historiako lapurrei buruz idaztea nahi nuen, Santxikorrota buruz, adibidez. Santxikorrota gure ‘Robin Hood’ izango litzateke, Nafarroako Robin Hooda. XV. mendean bizi izan zen eta kondairak kontatzen duenez, Erriberako Bardeetan aberatseei lapurtzen zien pobreei lapurtutakoa emateko. Kontua da hori kontatzeko haurrentako ipuin bat idatzi nuela eta bertan agertzen zen dagoeneko Pedro Guinea. Bera Erriberako jauregian esklaboa zen Santxikorrotak askatzen duen arte. Eleberrian protagonismoa hartzen joaten da, bere istorioa bakarrik ez, bere semearen istorioa ere kontatzea erabaki baitnuen. Diez mil heridas saga bat modukoa baita, hiru zatitan banatua.

Gero, Anton Agirre pertsonaiaren bizi penak aurkituko ditugu...

Pedro Guinearen biloba da bera, pikaroa eta eleberrriaren narratzailea. Nik ‘pikareska’ri buruzko eleberrriak asko atsegin ditut eta beti idatzi nahi izan dut horrelako zeozer. Honetan aukera izan dut eta liburuaren bigarren zatian egin dut. Oso gustora gelditu naiz, uste dut

doinua ongi harrapatu diodala eta oso dibertigarria dela. Anton Agirrek bidaia egiten du hainbat hiritan zehar: Salamancan, Valladoliden, Iruñean eta Tuteran izaten da, azkenean, Sevillan bukatzeko. Abentura asko biziko ditu, komiko gisa. Nik oso ongi pasatu dut bere istorioa idazten, espero dut irakurleek ere dibertitzea.

Bukatzeko, Zaideren joan-etorriak irakurri ahalko ditugu, Tormesko Itsumutilaren aitaizun beltzaranaren joan-etorriak, hain zuzen ere.

Omenaldi bat egin nahi izan diot Tormesko Itsumutilari eta Álvaro Núñez ‘cabeza de vaca’ri. Lazaroren aitaordea beltzarana da eta orduan erabaki nuen Pedro Guinearen semea izatea eleberrian. Haien istoria eleberrien hirugarren zatian agertzen da, Zaideren joan-etorriak Álvaro Núñezekin batera. Bera konkistatzaile bat edo antikonkistatzaile bat da, American zehar bidaia bat egin zuen oinez eta Naufragio liburuan kontatu zuen. Ameriketako indio batzuekin bizi izan zen 10 urtez, galduta baitzen, eta haiek bezala bizitzen bukatu zuen, horregatik diot antikonkistatzaile bat dela.

Zaide beltzarana, Pedro Guinea esklabu afrikarra, beltzaran gutxi agertzen dira normalean Mendebaldeko eleberri historiakoetan, baina historiaren parte garrantzitsua izan dira, ezta hala?

Bai, noski, nik horregatik idatzi dut nobela hau. Datu bat emango dizuet: XVI.mendean biztanleriaren %10 beltza edo 'mulatoa' zen, eta haietatik gehienak esklabuak ziren. Hala ere, oso datu ezezaguna da eta nik pertsona horiek, literaturaz medio, ikustera ematea nahi nuen. Aldi berean, justizia poetikoa egin nahi nuen, nire eleberrietan askatasuna lortzen baitute eta hor dago liburuaren kokka, askatasuna edo haren bilatzea da gai nagusia.

'Los dueños del viento' nobelaren ondoren, bigarren eleberri historikoa duzu hau. Estilo bera erabili al duzu?

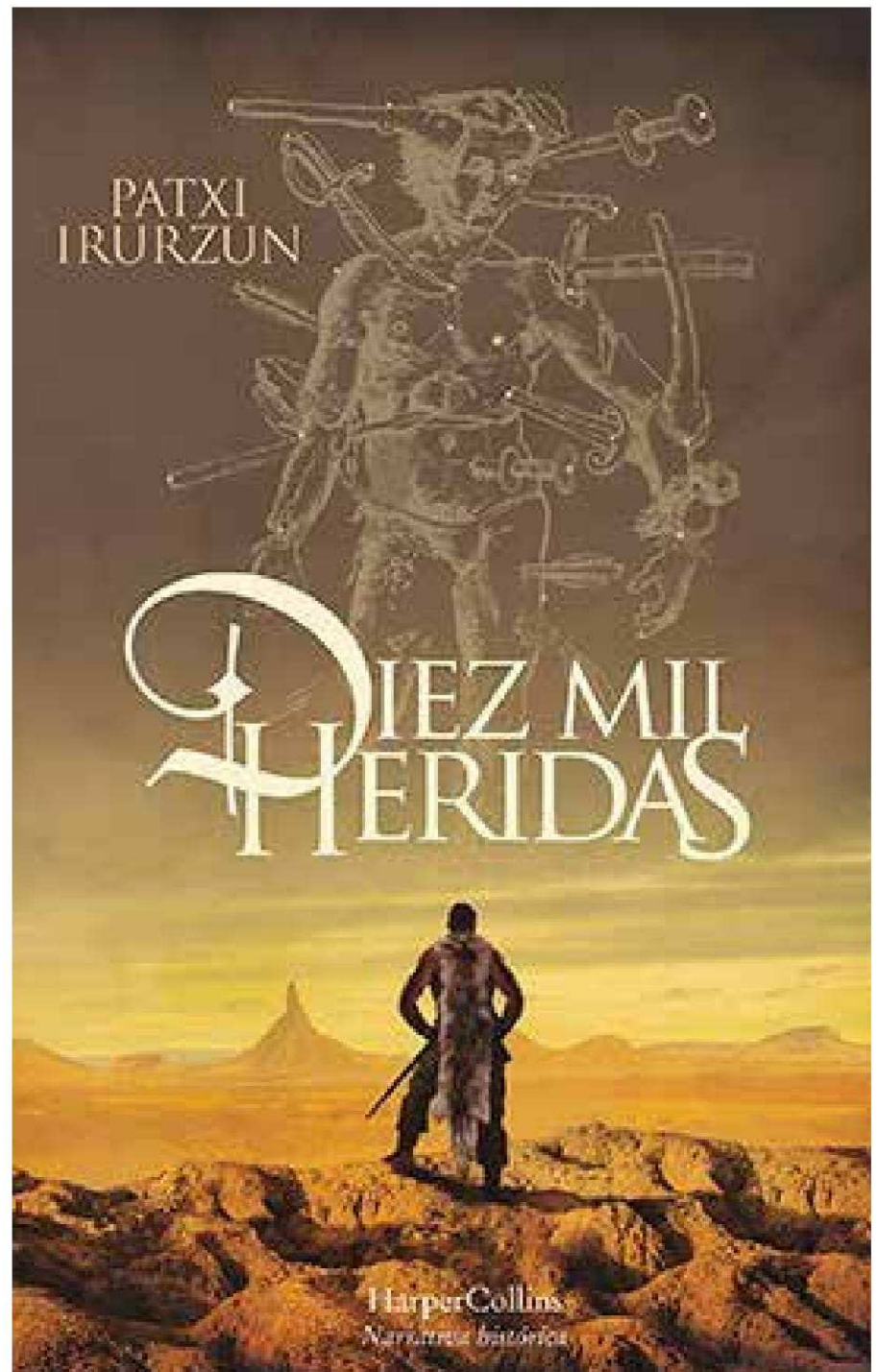
Badaude ezberdintasunak. Los dueños del viento serioagoa da, ni normalean umorea erabiltzen dudana baino. Umore hori faltan botatzen nuenez Diez mil heridas liburuan oso presente da egon da. Hori da ezberdintasun handiena. Umorea, abentura, historia, denetarik dago liburu honetan.

Ez da erraza izanen, gaur egun, norberak idatzitako zerbait liburu dendetara iristea, ezta?

Urte asko daramat honetan, izan ere, pasa den egunean konturatu nintzen 30 urte pasa direla nire lehenengo ipuina argitaratu nuenetik. Ibilbide horri esker niretzat ez da horren zaila, orain argitaletxe potente baten bidez lortu dut liburu argitaratzea, eta Los dueños del viento Mexikoko eta Argentinako librudendetan ere egotea lortu genuen. Baina, bai, mundu hau, orokorrean, oso zaila

da, baita, teorian, errazago izan dugunontzat ere. Nik orain esan dezaket liburuei esker bizi naizela, nik argitaratzen ditudanei esker, baina baita liburutegian besteenak

zaintzen egiten dudana lanari esker, noski! (barreak). Bide batez, bertan, Ultzamako liburutegian, oso gustora nagoela esan nahi dut.

▲ Diez mil heridas, azala.